

Sygn. akt II CNP 3/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 czerwca 2014 r.

skargi G. Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

z siedzibą w W.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Apelacyjnego z dnia 23 sierpnia 2013 r.,

wydanego w sprawie z powództwa E. B.

przeciwko G. Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej z siedzibą

w W.

o zadośćuczynienie,

1) stwierdza niezgodność z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 sierpnia 2013 r., sygn. ... 427/13, w punkcie pierwszym w części podwyższającej zadośćuczynienie ponad kwotę 120.000,- złotych;

2) nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania o stwierdzenie niezgodności.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny, na skutek apelacji powódki, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ł. w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego ubezpieczyciela z tytułu zadośćuczynienia kwotę 70.000 zł podwyższył do kwoty 140.000 zł.

W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i ustalenia rozmiaru krzywdy doznanej przez powódkę w wyniku wypadku komunikacyjnego niedostatecznie wnikliwie rozważył całokształt negatywnych skutków jakie powódka odczuwa codziennie i będzie odczuwać w przyszłości. Wskazał, że niezależnie od znacznego uszczerbku na zdrowiu (80%), znacznych cierpień fizycznych i psychicznych, dyskomfortu związanego z przebiegiem leczenia i koniecznością korzystania z pomocy osób trzecich oraz umiarkowanych rokowań na przyszłość, uwzględnić należy nieodwracalny charakter obrażeń neurologicznych, neurochirurgicznych i psychicznych, które powodują upośledzenie funkcjonowania najistotniejszych organów i skutkują zaburzeniami zarówno procesów poznawczych, jak i koncentracji oraz prawidłowej orientacji w przestrzeni. Wziął również pod uwagę szczegółowo opisane zmiany charakterologiczne powódki, problemy związane z wykonywaniem czynności życia codziennego, zaburzenia funkcjonowania w rodzinie i wątpliwe rokowania co do poprawy stanu psychicznego na przyszłość. Sąd Apelacyjny po dokonaniu szczegółowej analizy przesłanek określonych w art. 445 § 1 k.c. uznał za adekwatne do rozmiaru i charakteru doznanej przez powódkę krzywdy zadośćuczynienie w kwocie 140.000 zł a w konsekwencji, wobec wypłacenia przez pozwanego kwoty 20.000 zł, za uzasadnione powództwo o zapłatę z tego tytułu kwoty 120.000 zł. W motywach zaskarżonego wyroku Sąd ten przyznał, że przy redagowaniu wyroku doszło do oczywistej omyłki, w wyniku której zadośćuczynienie zostało podwyższone do kwoty 130.000 zł zamiast do kwoty 120.000 zł.

Pozwana na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku w części zasądzającej tytułem

zadośćuczynienia kwotę 10.000 zł zarzucając, że Sąd Okręgowy naruszył przepisy prawa materialnego - art. 321 k.p.c. przez jego niezastosowanie. W konkluzji skarżąca wniosła o stwierdzenie, że wyrok Sądu Apelacyjnego jest w zaskarżonej części niezgodny z przepisami art. 321 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424 § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodne z prawem jest orzeczenie krzywdzące stronę, jeżeli do jego wydania doszło w następstwie rażących błędów sądu, spowodowanych błędną wykładnią lub zastosowaniem prawa, które mają oczywisty charakter (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06, Biuletyn SN 2007, nr 4).

Oceniając skargę z tego punktu widzenia należy uznać jej zasadność. Wprawdzie skarżący nieprawidłowo skonstruował podstawę skargi, podniósł bowiem naruszenie przepisów prawa materialnego a zarzucił naruszenie art. 321 kodeksu postępowania cywilnego, ale błąd ten nie ma wpływu na ocenę zasadności skargi. Jak wskazuje jednolite stanowisko judykatury i doktryny, związanie sądu przy wyrokowaniu żądaniem jest wyrazem obowiązywania w postępowaniu cywilnym zasady dyspozytywności (rozporządzalności). Sąd nie może orzekać o przedmiocie, który nie był żądaniem objęty i nie może orzekać ponad żądanie. Związanie sądu żądaniem zgłoszonym przez stronę i zakaz orzekania ponad żądanie jest jedną z fundamentalnych zasad procesu cywilnego. Reguła ta obowiązuje również w postępowaniu apelacyjnym, a dodatkowo granice rozpoznania sprawy są określone przez granice apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) wyznaczane między innymi przez bezwzględnie wiążące sąd granice zaskarżenia. Nie ma sporu co do tego, że powódka zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego

w części oddalającej żądanie zadośćuczynienia co do kwoty 50.000 zł, która łącznie z zasądzoną kwotą 70.000 zł mieściła się w granicach żądania zasądzenia kwoty 120.000 zł. Podwyższenie zasądzonej kwoty zadośćuczynienia do 130.000 zł nastąpiło zatem - w sposób oczywisty - z naruszeniem zarówno art. 321, jak i 378 § 1 k.p.c., co zresztą dostrzegł i na co zwrócił uwagę Sąd drugiej instancji w motywach zaskarżonego wyroku. Uchybienie to, nawet jeżeli wynika z omyłki Sądu, nie może być jednak zakwalifikowane jako oczywista omyłka w rozumieniu art. 350 k.p.c. W konsekwencji, przytoczony w podstawie skargi zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. czyni zasadnym wniosek o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku w części zasądzającej zadośćuczynienie ponad kwotę 120.000 zł, jako wydanego z oczywistym naruszeniem zasady orzekania ponad żądanie. Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c.